

опановують, умови їх повернення в Україну, потреби України в таких спеціалістах і т. д.

Основним методом отримання такої інформації, про осіб, що навчаються в зарубіжних вишах є цифровізація процесу підготовки і використання кадрів, особливо в регіональному розрізі. Це дасть можливість здійснювати ефективне управління забезпечення економіки держави кваліфікованими кадрами не тільки в даний час, але й на перспективу.

Використані джерела

1. Брензович К. С., Немеш С. П. Міжнародна студентська міграція та її вплив на соціально-економічний розвиток країн. 2017. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/15532>
2. Філатов В. М., Ромашова Я. В. Специфічні ознаки освітньої міграції та її місце в структурі міграційних потоків. *Ефективна економіка*, 2014. URL : irbis-nbuv.gov.ua
3. Черба В. М., Тоболь Г. Д. Причини освітніх міграцій українських студентів за кордон. *Інвестиції: практика та ...*, 2017ю URL : <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5570&i=11>

Жанна ШИШКО

аспірантка кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу THEU

СЕРТИФІКАЦІЯ СИСТЕМ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Прагнення організацій до активізації своєї діяльності з управління охороною навколишнього середовища обумовлює створення в рамках цих організацій системи екологічного менеджменту.

Система екологічного менеджменту (СЕМ) – частина загальної системи менеджменту організації зі своєю організаційною структурою, механізмами, процедурами і ресурсами, необхідними для управління екологічними аспектами діяльності шляхом розробки і досягнення цілей екологічної політики [2].

Для поширення позитивного досвіду в сфері екологічного менеджменту та відображення елементів ефективної СЕМ в 1996 р Міжнародною організацією зі стандартизації були випущені міжнародні стандарти ISO серії 14000, розроблені відповідно до вимог ООН з охорони навколишнього середовища. Рішення про розробку ISO 14000 є результатом Уругвайського раунду переговорів по Всесвітній торговельній угоді і зустрічі на вищому рівні в Ріо-де-Жанейро в 1992 році з довкілля і розвитку. Вони передбачають безумовне дотримання компаніями системи природоохоронних заходів. В основі стандартів лежить концепція, згідно з якою компанія повинна періодично аналізувати і оцінювати свою систему екологічного менеджменту, щоб виявити сприятливі можливості для її поліпшення, а також публічно декларувати свою екологічну політику і цілі. Удосконалення СЕМ має сприяти

підвищенню екологічної ефективності [1].

Стандарти серії ISO 14000 складають нормативну базу екологічного менеджменту. В Україні на основі цих стандартів розроблені державні стандарти, які автентичні тексту міжнародних стандартів ISO серії 14000. Базовим є стандарт «Системи управління навколишнім середовищем. Вимоги та настанови щодо застосування». У ньому представлена модель системи управління навколишнім середовищем. Вона може бути застосована до організацій всіх типів і розмірів з урахуванням різних географічних, культурних і соціальних умов. Ефективність системи залежить від зобов'язань, взятих на себе на всіх рівнях і всіма підрозділами організацій, особливо вищим керівництвом. СЕМ повинна стимулювати вирішення питань про впровадження найкращої з існуючих технологій там, де це доцільно і економічно прийнятно, а також в повній мірі враховувати екологічну ефективність такої технології [1, 2].

Державний стандарт містить вимоги до СЕМ, засновані на динамічному циклічному процесі «планування, впровадження, контроль та аналіз». Система повинна дозволити організації: 1) визначити раціональну екологічну політику; 2) окреслити минулі, теперішні або перспективні види діяльності, продукції або послуг, які істотно впливають на навколишнє середовище; 3) ідентифікувати вимоги законодавчих актів і регламентні вимоги в сфері екології; 4) виділити пріоритети і встановити відповідні цільові і планові екологічні показники; 5) розробити організаційну схему та програму для реалізації природоохоронної політики, досягнення цільових і планових екологічних показників; 6) сприяти плануванню, контролю, моніторингу, коригуванню, аудиту і аналізу для досягнення відповідності системи управління навколишнім середовищем встановленій політиці і підтримувати цю систему на належному рівні; б) володіти здатністю адаптуватися до обставин, що змінюються.

В даний час в усьому світі переходять на об'єднаний сертифікат інтегрованої системи менеджменту якості, що визначає вимоги до менеджменту якості, системи забезпечення професійної безпеки та збереження здоров'я співробітників організації і екологічної безпеки. При видачі сертифіката інтегрованої системи менеджменту якості в бланку сертифіката прописуються три стандарти: ISO 9001:2000, ISO 14001:2004 та OHSAS 18001:1999.

Отримання сертифікації в системі ISO 14000 може виявитися необхідним для українських підприємств, що працюють на зовнішніх ринках. Оскільки на даний момент національна інфраструктура сертифікації знаходиться на початковій стадії розвитку, то такі підприємства схильні запрошувати іноземних аудиторів. Крім дорожнечі надаваних послуг зарубіжні аудитори часто незнайомі з вимогами українського екологічного законодавства.

Тому в найближчому майбутньому є доцільним зробити наступні кроки:

популяризація ISO 14000, в тому числі через публікацію україномовного тексту стандартів; популяризація основних принципів екологічного аудиту промислових підприємств; підготовка фахівців-аудиторів; розвиток нормативної бази з екологічного аудиту; впровадження національної системи екологічної сертифікації та маркування продукції, а в якості першого кроку – офіційне визнання певних систем екологічного маркування імпоротної продукції.

Використані джерела

1. Анисимов А.В. Экологический менеджмент: учебное пособие. М.: КноРус, 2013. 352 с.
2. Белов Г.В. Экологический менеджмент предприятия: учебное пособие. М.: Логос, 2006.
3. Бабина Ю.В., Варфоломеева Э.А. Экологический менеджмент. М.: Перспектива, 2002.
4. Хільчевський В.К., Забокрицька М.Р., Кравчинський Р.Л. Екологічна стандартизація та запобігання впливу відходів на довкілля К.: ВПЦ «Київський університет». 2016. 192 с.
5. Екологічне планування: словник – довідник з екології: навч.-метод. посіб. / уклад. О.Г. Лановенко, О. О. Остапшина. Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2013.
6. Сертифікація до природоохоронних вимог (екологічна сертифікація): словник – довідник з екології: навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапшина. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2013.

Михайло ШКІЛЬНЯК

д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ

СКВІЗ-АУТ – ЯК ШЛЯХ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Ключову роль в сучасній ринковій економіці відіграють корпорації. В українській правовій базі поняття «корпорація» суттєво відрізняється від загально прийнятого в світовій практиці. Згідно діючого законодавства, ст.120 Господарського Кодексу України, корпорація трактується як «договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень децентралізованого регулювання діяльності кожного з учасників органом управління корпорації». [1]

Саме корпорації утворюють корпоративний сектор економіки, який покликаний відігравати системоутворюючу роль в національній економіці, бути визначальним фактором економічної безпеки держави та спонукати її до соціального, політичного та культурного розвитку.

Корпоративний сектор України є доволі молодим порівняно з багатовіковим існуванням корпорацій в європейських країнах, окремі з яких